

ΠΑΣΧΑ

Το Χριστιανικό Πάσχα, ή Πασχαλιά ή Λαμπρή, και ειδικότερα η Ανάσταση του Χριστού ή απλώς Ανάσταση, είναι η σπουδαιότερη γιορτή του χριστιανικού εκκλησιαστικού έτους. Γιορτάζεται την πρώτη Κυριακή μετά την πανσέληνο που ακολουθεί την εαρινή ισημερία της 21ης Μαρτίου μή συμπεριλαμβανομένης, κατά το Ιουλιανό ημερολόγιο στην Ορθόδοξη Εκκλησία και κατά το Γρηγοριανό στη Ρωμαιοκαθολική.

ΤΑ ΠΙΟ ΔΗΜΟΦΙΛΗ ΕΘΙΜΑ

- ▣ Βαφή αυγών
- ▣ Λαζαράκια
- ▣ Κάλαντα Λαζάρου
- ▣ Σούβλισμα αρνιού
- ▣ Οικογενειακά Πασχαλινά Τραπέζια
- ▣ Κάψιμο του Ιούδα

Τα κάλαντα του Λαζάρου

Ήρθε ο Λάζαρος, ήρθαν τα Βάγια,
ήρθε των Βαγιών η εβδομάδα.
Ξύπνα Λάζαρε και μην κοιμάσαι,
ήρθε η μέρα σου και η χαρά σου.

Πού ήσουν Λάζαρε; Πού ήσουν κρυμμένος;
Κάτω στους νεκρούς, σαν πεθαμένος.

Δε μου φέρνετε, λίγο νεράκι,
που 'ν' το στόμα μου πικρό φαρμάκι.

Δε μου φέρνετε λίγο λεμόνι,
Που 'ν' το στόμα μου, σαν περιβόλι.

Ήρθε ο Λάζαρος, ήρθαν τα Βάγια,
ήρθε η Κυριακή που τρων' τα ψάρια.

Σήκω Λάζαρε και μην κοιμάσαι,
ήρθε η μάνα σου από την πόλη,
σου 'φέρε χαρτί και κομπολόι.

Γράψε Θόδωρε και συ Δημήτρη,
γράψε Λεμονιά και Κυπαρίσσι.

Το κοφνάκι μου θέλει αυγά,
κι η τσεπούλα μου θέλει λεφτά.

Βάγια, Βάγια και Βαγιώ.
τρώνε ψάρι και κολιό.
Και την άλλη Κυριακή,
τρώνε το ψητό τ' αρνί.

ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΑΝΑ ΤΟΠΟ

ΘΡΑΚΗ

Στην Θράκη, ένα από τα έθιμα είναι και το «κάψιμο του Ιούδα». Οι νεότεροι συνήθως, αφού φτιάξουν το ομοίωμα του Ιούδα, το περιφέρουν από σπίτι σε σπίτι και ζητούν κλαδιά. Την Μεγάλη Παρασκευή μετά την περιφορά του Επιταφίου, θα βάλουν φωτιά στα κλαδιά αυτά και θα «κάψουν» τον Ιούδα.

Συνηθίζεται μέρος της στάχτης αυτής, να το ρίχνουν στα μνήματα. Παράλληλα, στη Θράκη και τη Μακεδονία νέες γυναίκες φορώντας την παραδοσιακή ενδυμασία που ονομάζεται Λαζαρινή, πάνε στα γύρω χωριά τραγουδώντας παραδοσιακά τραγούδια του Πάσχα.

ΑΡΑΧΩΒΑ

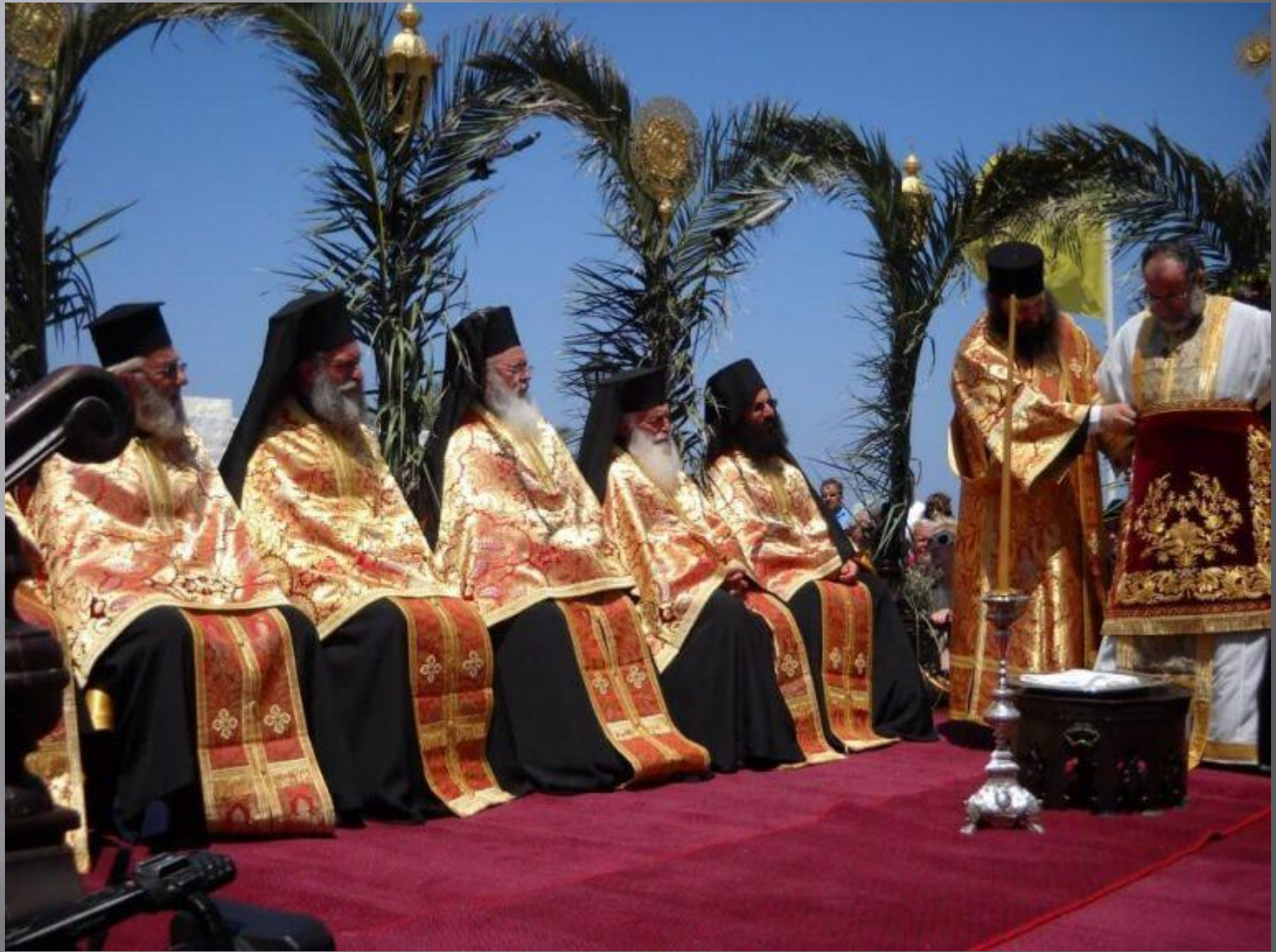
Σημαντικό έθιμο στην Αράχωβα, είναι η περιφορά της εικόνας του Αγίου Γεωργίου. Ανήμερα του Πάσχα, ντόπιοι ντυμένοι με παραδοσιακές στολές, περιφέρουν την εικόνα του Άγιου, ενώ την επόμενη ημέρα πραγματοποιείται ο αγώνας των γερόντων. Άνδρες μεγάλης ηλικίας, ξεκινούν έναν αγώνα σε ανηφορικό δρόμο, από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, έως τον λόφο. Πίσω τους ακολουθούν χορευτικά συγκροτήματα που τους συνοδεύουν, ενώ ακολουθούν και άλλες δοκιμασίες και αγωνίσματα που ονομάζονται «κλέφτικα», όπως το σήκωμα της πέτρας.

ΠΑΤΜΟΣ

Στο νησί της Πάτμου, υπάρχει χρόνια τώρα το έθιμο του «νιπήρα», μια αναπαράσταση του Νιπήρα που τέλεσε ο Ιησούς στους μαθητές του μετά το Μυστικό Δείπνο. Γίνεται κάθε Μεγάλη Πέμπτη μεσημέρι, στη πλατεία Ξάνθου, μπροστά στο δημαρχείο όπου έχει στηθεί από νωρίς το σκηνικό. Τους ρόλους των 12 Αποστόλων υποδύονται μοναχοί ή κληρικοί και το ρόλο του Χριστού ο ηγούμενος της Μονής Θεολόγου, ενώ το ρόλο του Ευαγγελιστή ένας κληρικός. Η αναπαράσταση γίνεται μέσα σε αυστηρά μοναστηριακό κλίμα με τον Απόστολο Πέτρο και τον Ιούδα ως «πρωταγωνιστές» μέχρι την ώρα που ο ηγούμενος θα ραντίσει συμβολικά τα πόδια των μοναχών με νερό. Η πομπή ξεκινάει και επιστρέφει στο Μοναστήρι. Στην Πάτμο την Κυριακή του Πάσχα στο Μοναστήρι της Πάτμου γίνεται η 2η Ανάσταση κατά την οποία το Αναστάσιμο Ευαγγέλιο διαβάζεται σε επτά γλώσσες και από τον ηγούμενο μοιράζονται κόκκινα αυγά στους πιστούς.

ΥΔΡΑ

Στην Ύδρα, έχουν ένα ξεχωριστό έθιμο την Μεγάλη Παρασκευή. Εκεί στην συνοικία Καμίνι, ο Επιτάφιος μπαίνει στην θάλασσα και διαβάζεται η ακολουθία του. Στη συνέχεια οι Επιτάφιοι τεσσάρων ενοριών συναντώνται στο κεντρικό λιμάνι, δίνοντας ένα ιδιαίτερο χρώμα. Την ώρα της Ανάστασης τα πολλά βαρελότα φωτίζουν την νύχτα.

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Η κατανυκτική ατμόσφαιρα και οι ιδιαιτερότητες του «Ζακυνθινού Πάσχα» με τα ιδιόμορφα «αντέτια» (έθιμα) το κάνουν να είναι ξεχωριστό σε όλη την Ελλάδα. Το μεσημέρι της Μεγάλης Παρασκευής, πλήθος πιστών συμμετέχει στην περιφορά του Εσταυρωμένου που διασχίζει όλη την πόλη. Στις 2 μ. μ. στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου του Μώλου εκτός από τον Εσταυρωμένο λιτανεύεται και η εικόνα της «Mater Dolorosa», δηλαδή της Παναγίας του Πάθους. Η λιτανεία διασχίζει σχεδόν όλη την πόλη και επιστρέφει στην πλατεία Σολωμού, όπου, πάνω σε βάθρο, ο Μητροπολίτης ευλογεί τον κλήρο και το λαό με τον Εσταυρωμένο. Η λιτανεία καταλήγει στον ίδιο ναό, όπου γίνεται η εναπόθεση του Χριστού στον Επιτάφιο. Στον Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Νικολάου των Ξένων, η περιφορά του Επιταφίου, σύμφωνα με παμπάλαιο τοπικό έθιμο, γίνεται τις πρώτες πρωινές ώρες του Μεγάλου Σαββάτου, ενώ με την ανατολή του ηλίου, ο Δεσπότης σηκώνει την Ανάσταση. Με το πρώτο χτύπημα της καμπάνας, ο Δεσπότης αφήνει ελεύθερα άσπρα περιστέρια ενώ από το καμπαναριό πετάνε στο δρόμο πήλινες στάμνες, όπως και όλοι οι κάτοικοι του νησιού από τα παράθυρά τους.

ΧΙΟΣ

Στην Χίο, υπάρχει το γνωστό σε όλους πια έθιμο, του «ρουκετοπόλεμου». Αυτό είναι ένα έθιμο που έχει τις ρίζες του από την εποχή της Τουρκοκρατίας. Οι κάτοικοι των ενοριών του Αγίου Μάρκου και της Παναγίας της Ερειθιανής, δύο εκκλησιών που βρίσκονται αντικριστά, έφτιαχναν παλιά, αυτοσχέδια κανονάκια, που με τα χρόνια εξελίχθηκαν σε αυτοσχέδιες ρουκέτες. Ο ρουκετοπόλεμος, αποτελεί ένα ιδιαίτερο έθιμο στην Χίο, γι' αυτό και η προετοιμασία των ρουκετών ξεκινά αμέσως μετά το Πάσχα για να είναι έτοιμες τον επόμενο χρόνο.

ΡΟΔΟΣ

Στην Ρόδο, τα παιδιά το Μεγάλο Σάββατο γυρνούν από σπίτι σε σπίτι και τραγουδούν τον «Λάζαρο». Το αντίτιμο είναι χρήματα ή αυγά, τα οποία και συγκεντρώνουν για να τα δώσουν αργότερα στους ιερείς. Ένα άλλο έθιμο της ημέρας είναι και τα λεγόμενα «Λαζαράκια».

Αυτά, είναι πασχαλινά κουλούρια που φτιάχνουν οι νοικοκυρές του νησιού σε στριφτό σχήμα. Τα «Λαζαράκια» συμβολίζουν το σώμα του Λαζάρου που ήταν τυλιγμένο σε σάβανο.

ΛΕΩΝΙΔΕΙΟ

Το βράδυ της Ανάστασης, οι πιστοί των ενοριών, κατασκευάζουν φωτεινά «αερόστατα» τα οποία και απελευθερώνουν ώστε να πετάξουν ψηλά στον ουρανό.

Πρόκειται για ένα από τα εντυπωσιακότερα και πιο φαντασμαγορικά πασχαλιάτικα έθιμα της χώρας μας. Οι πιστοί των πέντε ενοριών του Λεωνιδίου έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα για εκείνη την κρίσιμη στιγμή, έχοντας ήδη κατασκευάσει τους εκατοντάδες «αφανούς», όπως λένε τα χάρτινα αερόστατα. Μόλις οι ιερείς αναγγείλουν το «Χριστός Ανέστη» ανάβουν τις ποτισμένες με πετρέλαιο και λάδι «κολλημάρες» και περίπου 600 πολύχρωμα αερόστατα ανυψώνονται κατακλύζοντας τον ουρανό πάνω από την πόλη. Κάποια χάνουν τον δρόμο για τα ψηλά, καθώς μπλέκονται στα ηλεκτροφόρα ή καίγονται από τις υπερμεγέθεις «κολλημάρες». Αυτοί που για οποιοδήποτε λόγο δεν καταφέρνουν να ανυψώσουν τους «αφανούς» τους «στιγματίζονται» και την επόμενη μέρα, μετά τις πασχαλινές ευχές, δέχονται τα πειράγματα των ανταγωνιστών τους. Κίνδυνος για φωτιά δεν υπάρχει αφού σύμφωνα με την παράδοση, όποιες και αν είναι οι καιρικές συνθήκες στο Λεωνίδιο, ο καιρός αλλάζει την ώρα της Ανάστασης, με νηνεμία και ένα ελαφρό δυτικό αεράκι που σπρώχνει τα αερόστατα προς τη θάλασσα. Σύμφωνα με μελετητές της τοπικής ιστορίας, το έθιμο έφεραν οι πολυταξιδεμένοι ναυτικοί του Λεωνιδίου, από τη μακρινή Κίνα και την Ιαπωνία.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Στην Μακεδονία, διατηρείται ακόμα και στις μέρες μας, το πανάρχαιο έθιμο «Για βρεξ' Απρίλη μου». Το έθιμο αυτό γιορτάζεται την τρίτη ημέρα του Πάσχα και συμμετέχουν χορευτικά συγκροτήματα απ' όλη την Ελλάδα. Συγκεκριμένα, στη Θάσο στην Κοινότητα Λιμεναρίων διατηρείται το πανάρχαιο έθιμο «Για βρέξ Απρίλη μ», που γιορτάζεται την Τρίτη του Πάσχα. Οι κάτοικοι της κοινότητας και οι επισκέπτες το γιορτάζουν με δημοτικούς χορούς, ενώ σε μεγάλα τσουκάλια μαγειρεύεται κρέας με ρύζι που στη συνέχεια μοιράζεται στους συγκεντρωμένους. Στην Κεντρική Μακεδονία, και στην Καστανούσα του δήμου Σιντικής, στις Σέρρες, αναβιώνουν οι «αυγομαχίες», που γίνονται τη δεύτερη μέρα του Πάσχα. Το έθιμο βρίσκει τις ρίζες του στον ελληνικό Πόντο και συμβολίζει την Ανάσταση του Κυρίου και τη σύγκρουση του καλού με το κακό. Η προετοιμασία των αυγών ξεκινάει από το Μάρτιο, όπου οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό ,ταΐζουν τις κότες τους μόνο με καθαρό σιτάρι και λίγο άμμο, για να κάνουν αυγά με γερό τσόφλι. Βασικός κανόνας του εθίμου είναι η χρήση μόνο αυγών κότας. Ο κάθε ένας που συμμετέχει στην «αυγομαχία» έχει στη διάθεσή του 30 αυγά και νικητής αναδεικνύεται αυτός που έχει τα λιγότερα σπασμένα αυγά.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Στην Καλαμάτα την Κυριακή του Πάσχα, αναβιώνει ένα ξεχωριστό τοπικό έθιμο, ο «σαϊτοπόλεμος», του οποίου οι ρίζες βρίσκονται στους απελευθερωτικούς αγώνες του 1821. Οι διαγωνιζόμενοι, οπλισμένοι με σαΐτες που έχουν κατασκευάσει μόνοι τους από χαρτονένιους σωλήνες γεμισμένους μπαρούτι, αρχίζουν την εκτόξευση και ξεσηκώνουν το πλήθος που παρακολουθεί. Σύμφωνα με την παράδοση, οι Μεσσήνιοι χρησιμοποίησαν τις σαΐτες για να αναχαιτίσουν το ιππικό των Τούρκων. Ο δυνατός θόρυβος και ο κρότος που προκάλεσαν τρόμαξαν τα άλογα τόσο πολύ που έριξαν κάτω τους αναβάτες τους και έφυγαν φοβισμένα. Οι σαϊτολόγοι προετοιμάζονται όλον τον χρόνο για εκείνη την ημέρα.

ΚΕΡΚΥΡΑ

Παραδόσεις βγαλμένες από την ιστορία του νησιού και επηρεασμένες από τη μακρά κατοχή των Ιταλών. Η αρχή γίνεται την Κυριακή των Βαΐων, με τη μεγάλη λιτανεία του Σεπτού Σκηνώματος του Αγίου Σπυρίδωνα και συνοδεία όλων των Φιλαρμονικών. Γίνεται από το 1630 σε ανάμνηση της απαλλαγής του νησιού από τη φοβερή πανώλη που το 1629 χτύπησε αλύπητα τους Κερκυραίους. Το απόγευμα της Μεγάλης Παρασκευής ξεκινά η περιφορά του επιβλητικού Επιταφίου από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, στο Παλαιό Φρούριο. Μέχρι το βράδυ, όλες οι εκκλησίες έχουν βγάλει τους Επιταφίους τους, με τη συμμετοχή της μπάντας κάθε ενορίας. Τελευταίος βγαίνει ο Επιτάφιος της Μητρόπολης. Το έθιμο του τεχνητού σεισμού αποτελεί παράδοση για τον Ιερό Ναό της Παναγίας των Ξένων και αναπαριστά τον σεισμό που περιγράφεται στο Ιερό Ευαγγέλιο, ως επακόλουθο της Αναστάσεως του Κυρίου. Στις 9 το πρωί γίνεται η περιφορά του Επιταφίου της Εκκλησίας του Αγίου Σπυρίδωνα μαζί με το σκηνώμα του Αγίου. Μετά το τέλος της λιτανείας, ο Άγιος θα παραμείνει στη θύρα του, μέχρι την Τρίτη του Πάσχα για προσκύνημα. Το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου πραγματοποιείται η πρώτη Ανάσταση και όταν τελειώνει η ακολουθία στη Μητρόπολη, χτυπούν οι καμπάνες των εκκλησιών και από τα παράθυρα των σπιτιών πέφτουν κατά χιλιάδες πήλινα δοχεία (μπότηδες) γεμάτα νερό στους

Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΗΓΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΕΙΝΑΙ Η ΠΑΡΑΚΑΤΩ

- ▣ <https://www.iefimerida.gr/news/45464/%CF%80%CE%B1%CF%83%CF%87%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CE%BD%CE%AC-%CE%AE%CE%B8%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%AD%CE%B8%CE%B9%CE%BC%CE%B1-%CF%83%CE%B5-%CF%8C%CE%BB%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CE%B5%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BD%CE%B5%CF%82-%CE%B2%CE%AF%CE%BD%CF%84%CE%B5%CE%BF>

**ΚΑΠΕΛΙΟΥ ΜΑΡΚΕΛΛΑ
ΖΑΝΝΕΙΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
Β΄2**

